

Ajuntament de Lleida

PREGÓ DE NADAL - 21 desembre de 2019

L'Agrupació Ilerdenca de Pessebristes, creada l'any 1962, va ser molt matinera, a l'hora de recordar-me que s'havia instaurat la tradició que els alcaldes lleidatans siguin pregoners el mateix any que han estat elegits. Així havia estat amb Antoni Siurana, Manel Oronich i Àngel Ros, i vaig comprendre que no hi havia cap motiu per trencar aquesta tradició. Darrere les festes de Nadal, les més importants del calendari cristià, batega l'esperit de les celebracions paganes dedicades del solstici d'hivern, que marquen el canvi d'estació. Encara que el cicle tradicional de l'any s'hagi vist desbordat per l'homogeneïtzació de les societats, les persones continuem essent sensibles a aquest etern retorn de les estacions i per això, quan arribi la primavera, serà per a cadascú de nosaltres la primera i l'última, i ens desvetllarà la mateixa emoció. En part, la nostra memòria continua comptant en Nadals, riuades, aniversaris... i no són poques les persones que ordenen la seua vida recordant l'any del naixement d'un fill, l'estiu que va esclatar la guerra, la gelada que hi havia el dia que es va morir la padrina o el sol que lluïa el dia que es va casar.

Tots i totes conservem la nostra mena singular de records nadalencs. Els meus records de Nadal estan molt intensament lligats a

dues persones: el meu pare, que era un entusiasta animador de totes les tradicions nadalenques relacionades d'alguna manera amb els infants --la confecció del pessebre, l'alimentació del tronc de Nadal, l'espera dels Reis, la memòria dels familiars difunts...--, i el meu oncle Josep, l'únic germà varó de ma mare, que treballava a les mines de carbó del Berguedà i l'arribada del qual a Lleida constituïa cada any tota una incògnita no sempre ben resolta. Ja fa anys que tots dos van morir, però continuo mantenint amb ells un diàleg, com si d'alguna manera continuessin vivint dins meu una prolongació de la seua vida sensible. És en part per això que crec que allò que a Occident en diem Nadal és, en definitiva i respectant les inclinacions religioses de cadascú, un espai per als sentiments, per a l'efusió familiar i per a la imaginació dels infants, i aquest continua essent, des del meu punt de vista, un objectiu respectable i entranyablement humà, que no hauríem de permetre que quedés colgat pels maldecaps de la situació actual ni per l'escapisme del consum.

En el pregó corresponent a l'any 2016, l'abat de Montserrat es va referir a la "sana laïcitat", un principi entès com a llibertat de consciència i com a premissa bàsica per construir un espai públic que garanteixi la plenitud i la igualtat de drets per tota la ciutadania. L'abat deia que hi ha molts valors provinents del missatge de Jesús que poden ser compartits en molt bona part, tant des d'un humanisme laic com des de la vivència d'altres religions, i hi estic plenament d'acord. L'espai

públic no és un lloc buit, d'anomia, sinó que ha de configurar-se mitjançant un sistema públic de valors que garanteixi la llibertat de pensament i el pluralisme, conciliable amb els principals valors ètics i espirituals de les diferents cultures i religions.

M'agradaria incorporar al meu pregó dues històries nadalenques que m'han colpit especialment. La primera, perquè deixa una porta oberta a l'esperança, fins i tot en les situacions més difícils. Em refereixo a la que es coneix com a Treva de Nadal, un breu alto-el-foc no-oficial que va tenir lloc l'any 1914, durant la I Guerra Mundial. Va començar la nit del 24 de desembre de 1914, quan els alemanys van decorar les seues trinxeres i es van posar a cantar *Nit de pau*. Soldats d'un i altre bàndol van fer cap a camp obert per intercanviar petits obsequis i enterrar els cossos insepults. La segona té a veure amb el meu conte de Nadal preferit. El meu conte preferit és poc conegut, és obra de l'escriptor occità Max Roqueta i es titula *La nit del pit-roig* (*La nit del papachrós*, en l'original occità). Segons aquesta narració, s'esdevé, cada cent anys, que Jesús torna al món per assistir a la missa del Gall, en alguna petita esglésiola. Pel camí, se li afegeix primer el pit-roig, l'ocell més estimat de Déu, la guineu, la llebre, la fura, l'esparver, la merla i altres salvatgines. És així com arriben a l'església on s'afegeixen, sense ésser vistos, al cor lluminós dels homes i dones que canten, i aquells per als quals la vida és "una lluita incessant" troben la pau i l'escalfor. L'endemà al matí, un nen d'ulls somiadors es troba adormit, a la vora de l'altar, un pit-roig, el recull i l'allibera a la

llinda de l'església. I diuen que d'ençà de llavors, cada Nadal, sempre hi ha algú, entre els homes, que voldria saber si visqué de veres o només somnià el Nadal de les salvatgines.

Fer-se gran contra la vida és una mala passada. La frase és d'una persona que va perdre la seua mare, quan era una nena. Ella no tenia por perquè –deia—“Què m’ha de fer por si es va morir ma mare, quan tenia sis anys?”. Algunes persones em diuen que voldrien que Nadal ja hagués passat. No els agrada aquest balanceig de dues setmanes entre l’optimisme i la melancolia. Jo crec, en canvi, que la majoria tenim aquests dies –almenys— l’opció de mirar els ulls dels infants, on es reflecteix la il·lusió de la de la nostra infantesa. No recordo cap Nadal trist, quan penso en la meua, d’infantesa. I segurament n’hi devia haver. Però ara que m’he fet gran m’adono que la majoria de nosaltres vam tenir la sort de tenir uns pares, una família o algun personatge especial, capaços d’amagar les seues febleses, “per no pesar als altres, i donar-los suport i vigor”, en paraules de Claudio Magris. Afegiré una altra referència literària: a *Vida i destí*, una història del setge a Stalingrad, on l'exèrcit nazi i les tropes soviètiques escriuen una de les pàgines més terribles de la història, però també una història feta de les vides, dels sentiments i de les misèries humanes dels seus protagonistes, durant la batalla. És una novel·la de guerra, una saga familiar, una novel·la política, una novel·la d'amor, amb la qual el seu autor, Vassili Grossman, potser volia canviar el món i que les autoritats soviètiques van prohibir implacablement. La lectura d'aquesta novel·la

és una experiència que sacseja la consciència i m'agradaria acabar aquest pregó llegint una frase de Grossman que, per a mi, sempre ha tingut un valor profundament inspirador: "Això és el que salva el món: la bondat quotidiana dels homes. La bondat de les accions d'unes persones envers unes altres." Aquesta bondat, aquesta absurda bondat, és el més humà que hi ha en l'ésser humà, el que el defineix, el punt més alt a què pot arribar la seva ànima.